יום א', י"ד בחשון תשס"ד (09 בנובמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

שבוע שמח ושבוע טוב!

היום, **י"ד בחשון**, הוא יום פטירתו, בשנת תרמ"ז, של אחת הדמויות החשובות בחידוש הדפוס העברי, **יחיאל בריל** (1836-1886). נולד ברוסיה, בריל השתקע בירושלים וייסד, עם אחרים (! – ר' למטה) בית דפוס עברי, שבו החל להוציא לאור (1863) את הירחון העברי הראשון בארץ-ישראל, "**הלבנון**". בחלוף שנה פסק העתון להופיע, ובריל עבר לצרפת ולגרמניה, וחידש בהם את עתונו כשבועון. בפריז הוא המשיך ללבן בו בעיות היישוב, ובגרמניה היה העתון דובר האורתודוקסיה. ב- 1880 עמד בריל בראש קבוצת איכרים יהודיים שהתיישבו בעֶקרון, אולם הוא עזב את הארץ מאוכזב ועבר, בשנת 1884, ללונדון. [יודאיקה לקסיקון]

השורות הנ"ל מסכמות את כל מה שהצלחנו למצוא על אודות בריל ומעשיו. אך, המאמר הבא מגלה לנו את תולדות העיתונות העברית בארץ ש**בריל**, כאמור, היה בין מייסדיה:

העיתונות העברית התפתחה לאט, והעיתון העברי הראשון הופיע רק כמאתיים שנה לאחר הופעת העיתונים באירופה ובאמריקה. אך משהחלו העיתונים העבריים להופיע בתחילת תקופת ההשכלה, הם הופיעו בתנופה רבה. תחילת דרכה של העיתונות הזאת הייתה באירופה ולא בארץ ישראל.
השפה העברית החלה אז להתפשט בקרב חוגי המשכילים כשפת חולין. הם ביקשו להתבטא בעברית, ולא רק בענייני דת. חלוץ העיתונים העבריים היה "המגיד" שיצא לאור על-ידי אליעזר ליפמן זילברמן בשנת תרט"ז (1856) בפרוסיה. הופעת העיתון עוררה תגובה נלהבת. קוראיו התייחסו אליו בהדרת קודש, והיו מדפדפים בו ומדפדפים בו בהתרגשות. יהודי שרצה לראות משהו מפרי עטו מתפרסם בעיתון, היה יושב וכותב סיפור שלם על מאורע שהתרחש במקומו - ומשגר אותו לעיתון. רבים ממכתבים אלה היו נדפסים, וכותביהם זכו לכבוד גדול במקומות מגוריהם.
אותן שנים שלטו בארץ ישראל התורכים, אשר מיררו את חייו של היישוב העברי הדל. בכל זאת זכו גם יהודי ארץ ישראל לעיתון משלהם. העיתון העברי הראשון שיצא בארץ ישראל נקרא "**הלבנון**", והוא הופיע לראשונה בראש חודש אדר תרכ"ג (1863) בירושלים. את העיתון יסדו שלושה אנשים: **יחיאל בריל**, יואל משה סלומון, ומיכל הכהן.
באותם ימים היו יהודי ירושלים נתונים במחלוקות פנימיות בלתי פוסקות. "הלבנון" יצא לאור בדיוק בעיצומה של אחת המחלוקות, שהתחוללה בין קבוצת יהודים שכונו "פרושים" לבין קבוצה אחרת - "חסידים". "הלבנון" תמך בעמדת "הפרושים", ואז חשו ה"חסידים" צורך להוציא עיתון משלהם, שייתן פומבי לעמדתם במאבק. כך קם בירושלים עיתון עברי נוסף - "חבצלת". העיתונים האלה לא החזיקו מעמד זמן רב: מישהו הלשין באוזני התורכים כי העיתונים יוצאים בלי רישיון, והתורכים אסרו על הופעתם.
[http://lib.cet.ac.il/Pages/item.asp?item=2077]
{הסיום, בע"ה, מחר}

"לדוד מזמור, לה' הארץ ומלואה, תבל ויושבי בה." [תהלים כ"ד 1]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **ראשון**

בשמחה ובטוב לב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל